

Resolutions of the Council of Policy of Cape of Good Hope Cape Town Archives Repository, South Africa

Reference code: C. 169, pp. 354–385.

Dingsdag den 13 DeCemb: 1785

'S voormiddags alle præsent, behalven den Heer Secunde Pieter Hacker en den Heer Collonel Robbert Jacob Gordon

Door den Heere Gouverneur aan den Heere Ridder de Peijnier Cheff d'Esquadre van sijne aller Christelijkste Majesteit zijnde ter hand gesteld, Extract van de Resolutie ter vergaderinge van den 29 9:bre laatstl: genomen, betreffende de betoning der erkentnisse dezès Raads, aan welgem: Heere de Peijnier, geliefde meede welgem: Heere Gouverneur thans ter vergaderinge over te leggen een brief ter beantwoordinge van de voorsz: Resolutie, en het daarbij gevoegde, door denzelven Heer Ridder de Peijnier geschreeven, zijnde bevonden te weezen van den volgenden obligeante inhoude

A Monsieur van de Graaff Gouverneur au Cap de bonne Esperance et Messieurs du Conseil superieur

Messieurs

En prenant lecture de votre deliberation du 29 du Mois dernier j'ai vû avec Sensibilité vos Expressions Sur ma Conduite pendant mon sejour a Baye–Falsse lors de ma relache en Mai 1782 elle a dû vous paroître le resultat des secours que S: M: destinoit a Ses alliés.

Les eloges que vous donnés aux services que j'ai rendû a la Nation Hollandoise dans l'Inde, reduite a leur juste valeurs, se trouvent mérites par M le Bailly de Suffren, au quel un temoignage de cette nature ne peut etre que fort agreable, etje me propose delui rendre Compte de vos sentimens a Son Egard.

vous me destinés Messieurs, au Nom de la Compagnie, et comme une marque de votre reconnoissance 16 barils de vin precieux, si je le recevois, pour prix de mes Services, il me semble que ce seroit corompre la Chose du Monde que joeut le moins souffrir d'alteration; mais je l'accepte avec plaisir pour en faire l'hommage en votre Nom, a M:r le Marechal de Castries.

Je ne cesserai jamais de vous dire Mess:rs Combien je Suis Sensible aux honnetetés que nous venons de recevoir de la part de ce Gouvernement, en mon particulier j'en Suis tres touché

J'ai l'honneur detre avec respect /:was geteekend:/ le Ch: de Peinier /:in margine:/ a Bord du v:eau du roy l' Argonaute; En Rade du Cap de bonne Esperance, le 8 Decembre 1785.

Vervolgens is geleezen Een Request van Landdrost en den Burger Krijgsraad van Stellenbosch en Drakenstein, luidende

Aan den wel Edelen Gestr Heer Cornelis Jacob van de Graaff gouverneur van Cabo de Goede Hoop en den ressorte van dien &a &a &a, benevens den E Agtb: Raad van Politie

Wel Edele Gestr: Heer en E Agtb: Heeren!

Geeven met verschuldigde Eerbied te kennen, de ondergeteek: Landdrost en Krijgsraad van Stellenbosch en Drakenstein, hoe in den Jare 1775 alzo er geene Instructie voor gem: Krijgsraad zo ter Drosdije, als Secretarije alhier voor handen was, waar na men zig konde reguleeren, goed gevonden is, de ordinaire Vergaderingen alle Maanden gelijk die van Heemraden, en wel op deerste Dingsdagen in dezelve, te houden

Dan vermits d'omstandigheeden eensdeels van eenige der Supp:lten door de Verafgeleegendheid niet wel toelaten gem: ordinaire Maandelijxe vergaderingen te kunnen bijwoonen, Terwijl het anderen deels mede dikwerf was komen te gebeuren, dat meerm: krijgsraad, vermits geene parthijen waren verscheenen, inutiel zijn vergadert geweest, hebben de Supp:lten na over't gem: Sujet op heeden breedvoerig te hebben gediscoureerd, best en voeglijkst geoordeelt deswegens eene provisioneele Schikkinge te beramen en wel aldus, dat dezelve wierde gehouden Vier malen 'S Jaars ende zulx op d' eerste Dingsdagen der Maanden Maart, Junij, September, en December.

Dat de Supp:lten tevens niet voorbij kunnen Uwe Wel Gestr: en E Agtb: onder 't oog te brengen, hoe veele der dienst doende Perzonen, uit hoofde der geringe Boete van Rd:s 18 zig van d' Exercitie dienst en wapenschouwing komen t'absenteeren, als mede verscheide, die reeds Vijff a Ses Jaren zijn ingescheeven hunnen burger of Schutters Eed nog niet hadden afgelegd waarin /:onder Eerbiedige reverentie:/ in tyds behoorde te werden voorsien

Weshalven de Supp:lten de Vrijheid neemen zig in allen Eerbied te keeren tot Uw Wel Edele Gestr: en E Agtb:, ootmoedig versoekende dat het van hoogst derselven welbehagen zijn moge, de zo evengem: provisioneele Schikkingen ten opzigte der te houdene vergaderingen goedgunstiglijk t' approbeeren, en teffens de Supp:lten te qualificeeren alle de zodanige die zonder wettige reedenen in gem: Exercitie dagen alhier tot bovengem: eijnde niet verschijnen ofte onwillig worden bevonden, dezelve waar te neemen zo wel als de geenen die hun burger of Schutters Eed niet komen af te leggen, te mogen Condemneeren in Stede van de gewone boete van rd:s 18, in eene boete van Veertig rd:s en de Supp:lten daarbij te permitteren 't een en ander voorsz: in tijds aan de Ingezetenen bij billietten te notificereen

/:onderstond:/ 'T welk doende &:a /: was get:/ H: L: Bletterman, R: V: As, P: G: Wium, H: O: Laubscher, P: A: Mijburg, D: J: de Cok, P: H: J: V D: Bijl, D: W: Hofman, J: C: Groenewald, S: J: Cats, J: G: Cloete, J: Laubscher.

Welkers inhoud overwogen, en het eerste Lidt om de bijgebragte reedenen geaccordeert zijnde, in zo verre nogthans, dat de krijgs officieren zig altoos Verpligt zullen houden wanneer bij Extra ordinaire voorvallen de Convocatie van den krijgsraad, mogt werden nodig g'oordeelt, zig promptelijk ter Vergaderinge te vervoegen.

Is wijders met relatie tot het tweede Lidt, door den Heer Gouverneur betuigd geworden, hoe bij de laatste Exercitie op Stellenbosch het getal der geenen die den burgerlijken Eed nog niet gedaan hadden, en Verpligt waren geweest ten dien eijnde zonder manquement als toen aldaar præsent te komen, verre had gesurpasseerd, dat de Perzonen, door welke den Eed op dien tijd was gepresteerd geworden: dan dat ook de eerste, daar bij voornamentlijk hadden bestaan in Lieden die de wyd afgeleegene velden bewonen, en voor een groot gedeelte al verscheide Jaren onder de Burgerije waren ingeschreeven geweest, en dewijl mits dien noodzakelijk g'acht is, met relatie tot de zodanige, in hope dat men niet nodig hebben zal tot efficitieuser middelen over te gaan, de anderzints gestelde geld boete te verhogen, is ook dat gedeelte van het Request ingewilligt, egter in vertrouwen dat de mitigatie derselve geld boete bij gem: Krijgsraad zal werden g'observeerd, ingevallen daar perzonen of omstandigheeden van zaken zulx mogten komen te verEijschen.

Nog wierd door den Heere Gouverneur aan de Vergaderinge gecommuniceerd dat zijn Edele door den met het Frans Esquadre voor wynige dagen hier gepasseerden Intendent van't Mauritius den Heer de Chevreau was g'informeerd geworden, hoe ten gem: Eijlande van wegens de Neederlandsche Oost Indische Comp:ie zig nog quam te bevinden een quantiteit van 3 á 400'000 lb Coffij bonen, dewelke wanneer het Schip de Morgenster

in't Jaar 1782 met fransche Troupes alhier na dat Eijland afgezonden was geworden, en het Ministerium aldaar nodig gevonden had, dien Bodem met vereischens voor het ter dier tijd in Indiën teegens den gemeenen Vijand ageerend frans Esquader te beladen, en verder na het Eijland Ceilon af te zenden, als toen uit dat Schip gelost en in 'S Konings Pakhuijzen op voorsz: Eijland opgeslagen waren geworden, en te welken belange welgem: Heere Gouverneur in overweeging gaff, hoedanige Maatregelen zouden dienen te werden genomen, om ten minsten kosten voor d' E Comp:ie de gem: Coffijbonen van daar te doen afhaken, ter Verzending naar het Vaderland werwaards dezelve met gem: kiel zijn bestemd geweest.

Dan dewijl gem: Heer Intendant Chevreau tevens betuygd had, geen verzekering te kunnen geeven, of dezelve Coffij bonen voor 't geheel of ten deele nog wel waren geconserveerd gebleeven, zo als ook uit het ten Negotie Comptoire berustende verbaal aangaande de te Mauritius aan Boord van 't voorsz: Schip de Morgenster gedane visitatie derselver Consteerd, dat de Balen die men aldaar bij hazard zo uit het midden als aan de zijden van het Ruijm genomen en geopend had; veel van de bijgekome vogtigheid na zig getrokken hebbende het gantsche Cargazoen daar door over het geheel was voorgekomen te wezen van een Slegte hoedanigheid, Veroorzaakt weezende door het lang verblijf derselve in dat Schip.

En vermits met het Expres afzenden eener Bodem derwaards tot het afhaken der meergem: Coffij bonen, om dezelve reedenen grotelijx zoude werden gehazardeert, dat wanneer het bederf toegenomen was, door zodanigen bodem eene Vergeefsche Rijze zoude werden gedaan.

Is dierhalven best geoordeelt het finaal besluit op dat Sujet gesurcheert te laten tot dat 'er op d' eene of andere wijze geleegendheid voorkomen mogt, om met een van 'S Comp:s Scheepen dezelve Coffij bonen in't passeeren van dat Eijland te kunnen dien afhaken.

Sijnde door den Heere Gouverneur insgelijx van de Vergaderinge opengelegd dat, vermits zeedert bij dezen Rade het besluit genomen was, om in de Cambdebo een Drosdije op te regten, zig geen Persoon had komen voor te doen, die daartoe inclineerde, en op wien de keuse tot dat Ampt zoude hebben kunnen vallen, zijn Edele bij geleegendheid dat zig onlangs tot het bijwonen der burgerlijke Exercitie op Stellenbosch bevonden had, aldaar ontmoet hebbende den burger Maurits Herman Otto Woeke, omtrent welke door de Ingezeetenen der verafgeleegene velden in den Jare 1783 reets aan den toenmaligen Heer Gouverneur verzoek was gedaan, dat denzelven tot Landdrost aldaar mogt werden aangesteld; en waarbij omtrent denzelven Woeke welgem: Heere Gouverneur allezints favorable getuigenisse verkregen had, mitsg: ook van desselfs voorkomen zeer voldaan geworden was, Sijn Edele denselven als toen propositie had gedaan, of inclineeren zoude, om het ged: Landdrost Ampt te bekleeden.

Dat daarop van wegens gem: Woeke ingebracht zijnde dat, vermits hij in't Dorp Stellenbosch gezeeten was, en zig met eene talrijke Familie belast vond, deze zaak voor hem ende sijnen, alvorens uit sijn welvaart op te breeken, en zulk een ver afgeleegene oord tot sijn verblijf te verkiesen, eene ernstige bedenking vorderde, Sijn Edele hem toen aanbevolen had zig hier over te beraden.

Dat voor wijnige dagen voorsz: Woeke zig bij sijn Edele vervoegd en betuygd had zig bereid te vinden, het voorsz: Landdrost Ampt, indien daarmede begunstigd werden mogt, te aanvaarden, in een gerust vertrouwen dat bij hetzelve aan hem zoude werden toegevoegd een Convenabel middel van bestaan.

Dat sijn Edele, vermits dagelijks klagten inkwamen, over de ongereegeldheeden die hand over hand in de gem: velden toenomen, zo wel als over het niet langer dragelijk geweld en den overlast der Bosjesmans Hottentotten en dat oversulx vermeende, d'opregting der Drosdije en Magistrature aldaar geen verder uitstel te kunnen lijden, voorm: Perzoon van Maurits Herman Otto Woeke tot Landdrost van dat District quam voort dragen.

En dewijl de Leeden des Raads als ten vollen van deeze noodzakelijkheid gepersuadeerd, gem: Woeke erkenden voor een Man die de hoedanigheeden bezat dewelke tot dat Ampt in zulk een afgeleegen oord wierden verEischt, is denzelven oversulx onder approbatie der Hoog Gebiedende Heeren Meesteren daartoe aangesteld, met den Rang van ondercoopman, en eene gagie van 30 S Maands.

Zijnde ten belange van de verdere bijvoegselen die tot de voorsz: Magistrature en Drosdije nodig zijn, best geacht het besluit op te schorten, ter tijd toe dat gem: Woeke die gelast zal worden zig ten Spoedigsten derwaards te begeeven van daar terug gekeert, en aangaande sijne bevinding, zo wel als van't geene hem nodig zijn zal, verslag zal hebben gedaan, gelijk mede verstaan is, de dispositie tot het Reguleeren van Sijn bestaan, zoo lange gesurcheert te laten. Terwijl wijders, om de Colonie van de Drakensteinse en Swellendamse ,waar onder dezelve heeft gezorteerd, te Separieeren, de Limieten insgelijx nader zullende werden getermineerd, intusschen aan haar is toegevoegd de Naam van Graaff Rijnet.

Waarna geleezen is het Request door den ondercoopman en gewezen winkelier alhier Barend Hendrik van Rheede van Oudshoorn gepræsenteerd, behelzende versook om nevens desselfs Huijsvrouw en Zootje, met het aanwezigend ingehuurd particulier Schip Dordrecht van hier te mogen repatrieeren en dat dewijl de geleegendheid van 'S Comp:s eijgene Scheepen nog manqueerd, en het nog zeer onzeker is wanneer dezelve alhier voorkomen mogt, hetzelve retour met dien bodem moge werden geaccordeert behoudens Sijn qualiteit en gagie.

Waarbij den Heere Gouverneur aan de Vergaderinge geliefde te Communiqueeren hoe gem: ondercoopman van Reede eenigen tijd voorleeden zig bij sijn Edele in't particulier op het Sterkste beklaagd hebbende, over eene atroce Calumnie door den Capitain bij het alhier guarnisoen houdende Switschers Regiment de Meuron, Sergeant hem aangewreeven, en door welk middel dien Capitain ter herstelling Sijner finantiën, en om zig van't hem gedrijgd arrest te bevrijden, zouden hebben getragt eene Somme gelds van hem Van Rheede te bekomen, sijn Edele de ongegrondheid dier beschuldiging vertrouwend zig geveleid had dat die zaak door eenig accomodement tot voorkominge van alle éclat en verkeerde Sugillatiën voor eene familie van dien Rang zoude zijn gemortificeert geworden; dan dat gem: ondercoopman van Reede door misverstand en een verkeert begrip van het geene sijn Edele aan hem had te verstaan gegeven, met de prosecutie dier zake hebbende getraïneerd, ondertusschen dat denzelven in verwagting van eene finale afdoeninge daarvan, reets om Sijn ontslag uit desselfs Ampt versogt, Sijn Huijshouden opgebroken en zig volkomen gereed gemaakt had, om de rheize na het Vaderland aan te neemen, egter voor wijnige dagen zig nader bezwaard had gevonden, om met een klad en Calumnie als de Zodanige, die hem door voorm: Capitain Sergeant was aangewreeven, van hier te vertrekken daarbij aan sijn Edele overhandigende Een Request, met eenige bijlagen gemunieert, en van inhoude als volgd.

Aan den wel Edelen Gestreng Heer Cornelis Jacob van de Graaff, Gouverneur en Directeur van Cabo de Goede Hoop en den ressorte van dien &:a &:a &:a.

Wel Edele Gestr: Heer!

Barend Hendrik van Rheede van Oudshoorn, ondercoopman ten dienste der E Comp:ie en afgaande Winkelier matigd zig gantsch needrig de Vrijheid aan, UwelEdele Gestr: met de meeste Eerbied deezen annex aan te bieden, die volgende papieren als.

Sub N:o 1. Een berigt en toedragt van de gantsche zaak en geval, tusschen den Capitijn van't alhier guarnisoen houdend Regiment Zwitschers van Meuron Charles Louis Sergeant, en den ondergetekende

Sub N:o 2. Een declaratoir gegeven door R: J: Van der Riet, adsistent in dienst der E: Comp:ie

N:o 3. een ongeteekende Brief geschreven door gem: Capitain Sergeant, aan den ondergeteek: en die door hem voor de Syne word erkend, ingevolge bygevoegd acte van den gezw: Clercq te politicque Secretarije P: Diemel, Sub dato 8 December A:o C:t

N:o 4. Een brief geschreeven aan den ondergeteek: door gem: Sergeant zonder Datum:

N:o 5: Een Copia van't antwoord op laatstgem: Missive door den ondergetek:

N:o 6. Een brief van Capitain Sergeant aan den Adsistent R: J: v: d: Riet.

N:o 7 Een Copia van't antwoord van wegens evengem: van Riet op laatst geciteerde Missive

N:o 8 Eene Insinuatie door den Gerechts Bode Anthoni Jacob Jurgensen, uit Naam ende van wegens den ondergeteek: gedaan aan den Cap:n Sergeant, Sub dato 9 December a:o C:t

N:o 9 het Antwoord van Cap:n Sergeant op de aan hem gedane Insinuatie, Sub dato als boven.

Waaruit Uwe Wel Edele Gestr: des gelievende, zal kunnen ontwaren, hoe den Capitain in het Switsersche Regiment van Meuron alhier militeerende, C: L: Sergeant, van zig heeft kunnen verkrijgen, hem zaken en feiten ten Lasten te leggen, waarvan nooit Schijn of Sweemzel, laat Staan de vuile daad zelve, in hem is opgekomen en hem daardoor op eene zeer verregaande wijze grotelijks in sijn goede Naam en faam te lasteren, en te kort te doen.

Den ondergeteek: zal, om UwEd: Gestr: attentie niet onnodig te impertuneeren, in geen detail treden over de drijf veederen welke gesz: Cap:n Sergeant tot eene zo onbesonne daad, zeekerlijk hebben gespoord, maar zig veel liever verstouten, dewijl hij met desselfs Familie op Sijn vertrek Staat na Europa, en ten dien einde vroegtijdig Syn ontslag uit desselfs Post van Uw Edele Gestr: en den Agtb: Raad alhier heeft g'obtimeerd, UwEdele Gestr: met de meeste ootmoed t'imploreeren, dat het UwEdele Gestr: allergunstigst behagen mag geciteerde papieren te Stellen in handen ende zorge van zodanig eenen als Uw Edele Gestr na Hoogst desselfs verligt oordeel zal komen goed te vinden en oordeelen, ten eynde de daarbij vervatte beschuldigingen ten sterksten en ten regten genoeg doende, op de Spoedigste en kortste wijze te Examineeren, mitsg:s hem zodanige eclatante Satisfactie te procureeren, en goed regte te doen geworden, als het gewigt van zaken en sijn onschuld vorderen ten eijnde hij in sijn oogmerk om van hier te vertrekken, niet mag belet nog gefrusteerd werden.

/:onderstond:/

'T welk doende &a /:was getek:/ B: H: van Reede v: Oudshoorn

/: in margine:/

gepræsenteerd Cabo de Goede Hoop den 10:en X:bre 1785

Welke Stukken welgem: Heere Gouverneur aan deze Vergadering in overweeging gaf, ten eijnde zodanig over deze zaak te besluiten als g'ordeelt zoude werden te behoren.

En dewijl na resumptie van dezelve Stukken is komen te Consteeren, dat gem: Capitain Sergeant zig in der daad niet heeft ontzien zo wel meer ged: ondercoopman van Reede eene beschuldiging op den Hals te leggen, waaruit /:wanneer dezelve gegrond ofte na waarheid was:/ eene Crimineele Actie tegens denzelven zoude kunnen weezen geboren als eene Jonge Dogter uit dezelfde Familie op de allerfletrissanste wijze t'injuriereen, om welke laatste teegen de nadeelige Suppositiën die bij onvoorzigtige ofte kwaadsprekende lieden, zouden

kunnen ontstaan, en Hare Eer, en goede Naam, zo wel als die der Familie op de beste mogelijkste wijze te Conserveeren, geoordeelt geworden is, dat alle éclat behoord te werden vermijdt; en aan de andere kant om ook wanneer de beschuldiging mogt weezen ongegrond meergem: Van Reede daar door niet te doen gefrusteerd te zijn van de geleegendheid die zig thans voor hem komt aan te bieden, om met Sijn Huijsgezin de bedoelde Rijze t'ondernemen; is na gehoudende deliberatie verstaan, dat alvorens nog op het eerstgem: Versoek van gem: ondercoopman van Reede te disponeeren, Copijen van't voorsz: Request en dies bijlagen zullen werden gesteld in handen van den pro Interim Fiscaal ten einde mits het op handen Zijnde vertrek van het voorsz: Schip Dordrecht, op de Spoedigst doenlijke wijze te onderzoeken, of bij dezelve Stukken eenigen grond voorkomt, waaruit door het officie Fiscaal tegen gem: ondercoopman van Reede eenige Actie zoude kunnen werden geïnstitueerd, zo dat in Zulken gevalle het aanweezen van desselfs perzoon alhier zoude werden vereischt en of deezen Rade uit dien hoofde zoude behoren te difficulteren aan denzelven van Reede Sijn verzogt Vertrek te accordeeren.

Den Heere Gouverneur gaf laatstelijk meede te kennen, dat Sijn Edele de Politicque Secretarije alhier ontbloot hebbende gevonden van zodanige Militaire Caarten, aangaande dit bij d'E Comp:ie bezeeten werdend gedeelte van Africa terwijl ook zelfs de andere geformeerde Caarten, voor zo verre eenige Landsstreken en Baaijen bij Sijn Edele reets bekend geworden en met dezelve geconfronteerd waren grotendeels zeer voorname Stukken ontbraken, Sijn Edele mitsdien al aanstonds hebbende doen Vervaardigen een Exacte Militaire Caart behelzende de Baaij–Fals en de van daar uitlopenden Hoek met de verder aanleggende Baaijen, de Tafel–baaij daar onder begreepen, dewelke Sijn Edele ter Vergadering geliefde te produceeren en betuijgde ten dienst der Secretarije te zullen doen strekken vermits om de voorsz: reedenen ook van de uitterste noodzakelijkheid oordeelde dat de Caart van 't overig gedeelte dezes Lands en vooral van de zeekusten nader opgenomen, met het ontbreekende aangevult, en in eene compleete ordre gebragt wierd, ten dien eijnde nodig zoude zijn, dat van tijd tot tijd, deskundigen derwaards afgezonden wierden, het geen egter niet zonder kosten konde werden g'effectueerd.

Dat syn Edele als zodanige kosten tot hiertoe uit desselfs prive beurs betaald hebbende, aan deezen Rade proponeerde of niet zoude kunnen goedgevonden werden syn Edele te qualificeeren, om dezelve S Comp:s weegen, voor wien de zaak van grote aangelegendheid was aan te wenden, betuigende zulx niet anders te zullen besteeden als met de meeste Spaarzaamheid en daar dezelve nodig zijn zullen.

En daar den Raad de reeds geformeerde en ter Vergaderinge vertoonde Caart van den voorschreeven Hoek en omliggende Baaijen als een zeer interessant en accuraat Stuk erkende en ten vollen gepersuadeert was, van al het geene Welgem: Heere Gouverneur verder heeft gelieven te betuijgen, niet minder oordeelende het ten uitterste onredelijk te zullen zijn, van Sijn Edele te willen vergen, de kosten daaromtrend langer op zig zelfs te dragen; Is dierhalven verstaan, meergemelde Heere Gouverneur te qualificeeren, om zodanige kosten als verder noodwendig tot het Completeeren der Caarten van dit Land Zullen dienen te werden aangewend, uit S Compagnies Cassa te laten voldoen.

Aldus Geresolveert ende Gearresteerd In't Casteel de Goede Hoop ten daage en Jaare voorsz

C: J: van de Graaff

A: V: Schoor

J: J: Le Suëur

O: G: de Wet